

עָרַךְ, בְּשַׁעֲתָא דְאֵזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, אֶתְכַנְּשׁוּ
 כְּלָהוּ נִשְׁמַתְהוֹן דְּשַׁבְּטִין, לְמַעְרַתָּא דְכַפְּלָתָא, צְוּחוּ
 וְאִמְרוּ: סָבָא סָבָא, פְּאֵבָא דְבְּנִין לָאוּ בְּלֵאוּתָא
 (בְּגִלוּתָא) דְּעֵלְמָא דִּין, בְּנִיךְ כְּלָהוּ מִשְׁתַּעְבְּדִין בְּקִשְׁוִי,
 עִם אַחֲרֵן עַבְדִּין בְּהוּ נִוְקָמִין דְּעֵלְמָא.

בְּהֵי־הִיא שַׁעֲתָא, אֶתְעַר רֹחִיָּה דְּהֵהוּא סָבָא,
 רְשׁוּתָא שְׂאִיל, וְנַחֲתִית, קָרָא קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְכָל רְתִיכּוּי וּמִשְׁרִייתִיה, וּמְלַכִּיהוֹן
 בְּרֵאשִׁיהוֹן. וְנַחֲתוּ כְּלָהוּ עִם יַעֲקֹב וְעִם שְׁבַטֹהִי.
 שְׁבַטִין נַחֲתוּ חַיִּין עִם אַבּוּהוֹן, וְשַׁבְּטִין נַחֲתוּ מִתִּים
 עִם אַבּוּהוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה וְגו' וְכְּתִיב רְאוּבֵן שָׁמְעוֹן
 לְוִי וְגו'. וְתָא חַיִּי, מִתִּים הוּוּ, וְנַחֲתוּ, וְכְּתִיב וַיּוֹסֶף
 הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּהֵי־אֵי אֶתְקַרִּי (תהלים
 ק"ג) כִּרְחֵם אָב עַל בָּנָיו.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

תְּזַקֵּן, בְּקִשׁ רְשׁוּת וַיְרַד. קָרָא הַקּוּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְכָל מְרַכְּבוֹתָיו וּמַחֲנוֹתָיו
 וּמְלַכִּיָּהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וַיְרַדוּ כָּלֶם עִם
 יַעֲקֹב וְעִם שְׁבַטָיו. שְׁבַטִים יָרְדוּ חַיִּים עִם
 אֲבִיהֶם, וְשְׁבַטִים יָרְדוּ מִתִּים עִם אֲבִיהֶם.
 זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הַבָּאִים מִצְרִימָה וְגו', וְכַתּוֹב רְאוּבֵן
 שָׁמְעוֹן לְוִי וְגו'. וְבֵא רְאֵה, מִתִּים הָיוּ

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרִךְ, בְּשַׁעֲהָ שְׁהֲלָכוּ
 יִשְׂרָאֵל לְגִלוּת, הִתְכַּנְּסוּ כָּל נִשְׁמֹת
 הַשְּׁבַטִים לְמַעְרַת הַמְּכַפְּלָה, צְוּחוּ וְאִמְרוּ:
 זָקֵן זָקֵן, כָּאֵב שֶׁל בָּנִים אֵין בְּעַמָּל וְשֶׁל הַגִּלוּת
 שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. בְּנִיךְ כָּלֶם מִשְׁתַּעְבְּדִים
 בְּפִרְךָ, וְעִם אַחֲרַי עוֹשִׂים בְּהֵם נִקְמוֹת
 הָעוֹלָם.

בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ הִתְעוֹרְרָה רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹמֹם הָיָה אָזִיל בְּאַרְחָא וְרַבִּי אֲבָא
 הָיָה עִמִּיהָ עָאלוּ לְחַד אֲתָרָא וּבִתּוֹ תָּמָן.
 אֲכָלוּ כֹד בָּעֵי לְמִשְׁכַּב שָׂוִי רִישִׁיהוֹן בְּהָהוּא תֵּלָא
 דְּאַרְעָא דְהָהוּא חַד קִבְרָא תָּמָן עַד לֹא דְמִיכוּ קָרָא
 חַד קָלָא מִן קִבְרָא אָמַר זִרְעָא לְאַרְעָא אִזְלָא.
 תְּרִיסַר שָׁנִין הָיָה (דף ט"ז ע"ב) דְּלֹא אֲתַעְרִית בַּר
 הַאִידְנָא דְפֶרְעוֹפָא דְבַרִּי חֲמִינָא הָכָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאן אַתָּי. אָמַר לִיהּ יוּדָאי אֲנָא,
 וְאַנָּא יְתִיב גְּזִיפָא, דְּאַנָּא לָא יְכִילָנָא לְמִיעַל,
 בְּגִין הָהוּא צַעְרָא דְבַרִּי, דְּגִנְבִיהּ הָהוּא עוֹזֵד
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כֹּד אִיהוּ הָהוּא זְעִירָא, וְאַלְקִי לִיהּ
 כֹּל יוֹמָא, וְצַעְרָא דִּילִיהּ דְּחִי לִי לְמִיעָאֵל כְּדוּכְתָּאֵי,
 וּבְהָאֵי אֲתָרָא לָא אֲתַעְרִית, בַּר הַאִידְנָא.

לשון הקודש

התעוררתי פָּרַט לְעַכְשָׁו, שִׁפְרָצוּף בְּנִי
 אֲנִי רוּאָה כָּאן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ, אֲנִי
 יְהוּדִי, וְאַנִּי יוֹשֵׁב גְּזוּף, שְׂאִינִי יְכוּל
 לְהַכְנִס מִשׁוּם אוֹתוֹ צַעַר שֶׁל שְׁנֵי שְׁגָנֵב
 אוֹתוֹ גּוֹי בְּשִׁהְיָה קָטָן וּמְלַקָּה אוֹתוֹ כֹּל
 יוֹם, וְהַצַּעַר שֶׁלִּי דוֹחָה אוֹתִי מִלְּהַכְנִס
 לְמִקּוּמִי, וּבְמִקּוּם זֶה לֹא הִתְעוֹרַרְתִּי פָּרַט
 לְעַכְשָׁו.

וַיִּרְדּוּ, וּבְתוֹב וַיּוֹסֵף הָיָה כְּמַצְרִים. אָמַר
 רַבִּי אֲבָא, בְּזָה נִקְרָא (תהלים ק) בְּרַחֵם אֵב
 עַל בְּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹמֹם הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ,
 וְרַבִּי אֲבָא הָיָה עִמּוֹ. נִכְנְסוּ לְמִקּוּם אֶחָד
 וְלָנוּ שָׁם. אֲכָלוּ כְּשִׁרְצוֹ לְשִׁכְבִּי, שָׁמוּ
 רֹאשָׁם בְּאוֹתוֹ תַל שֶׁל הָאָרֶץ שֶׁהָיָה שָׁם
 קָבַר אֶחָד. עַד שֶׁלֹּא נִרְדְּמוּ, קָרָא קוֹל
 אֶחָד מִהַקְּבָר וְאָמַר, הִזְרַע שְׁלִי הוֹלֵךְ
 לְאַדְמָה. שְׁתִּים עָשְׂרָה שָׁנָה הָיָה שֶׁלֹּא

אָמַר לִיה וְאַתּוֹן יַדְעִין בְּצַעֲרָא דְחַיִּי. אָמַר לִיה,
שְׂרִי קַבְרִי, אִי לָאוּ בְּעוֹתָא דִילָן עַל חַיִּי,
לָא יתְקַיְיִמוֹן פְּלַגוֹת יוֹמָא (נ"א בְּעֵלְמָא), וְהָאִידְנָא
אֶתְעָרִית הָבֵא, דְּהוּוּ אֲמַרִין לִי כָל יוֹמָא, דְּלַעֲגָלָא
יִיתִי בְּרִי הָבֵא, וְלָא יַדְעֵנָא אִי בְּחַיִּי אִי בְּמוֹתָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי עֲבִידְתִּיכוּ בְּהֵוָה
עֵלְמָא. אֶתְרַגִּישׁ קַבְרָא, וְאָמַר, אֲזִילוּ קוּמוּ,
דְּהָאִידְנָא יִלְקוֹן לְבָרִי, תְּזוּהוּ, וְעָרְקוּ מִתְּפָן
כְּפַלְגוֹת מִיל, יָתְבוּ עַד דְּנִגְחִיר צַפְרָא. קָמוּ לְמִיזַל,
חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהָוָה רָהִיט וְעָרְק, וְהָוָה שְׁתִּית
דְּמָא אַבְתַּפּוּי, אַחְדוּ בֵּיתָא, וְסַח לְהוּ עוּבְדָא, אָמְרוּ
לִיה מַה שְׂמַךְ. אָמַר לְהוּ, לַחְמָא בַר לִינְאִי. אָמְרוּ,
וּמָה (בַּר) לִינְאִי בַר לַחְמָא תָּוָה הָהוּא מִיתָא,
וּמִסְתַּפִּינָא לְאַשְׁתַּעוּיִי יִתִּיר בְּחַדִּיָּה. לָא אַחְדְּרוּ.

לשון הקודש

העולם? רעש הקבר ואמר, קומו לכו,
שעבשו מכים את בני. תמהו וברחו
משם פחצי מיל. ישבו עד שהאיר הבקר.
קמו ללכת, וראו איש אחד שהיה רץ
ובורח, והיה שותת דם על כתפיו. אחזו
בו, וספר להם את המעשה. אמרו לו, מה
שמך? אמר להם, לחמא בר לינאי.
אמרו, ומה וכו' לינאי בר לחמא היה אותו

אמר לו, ואתם האם יודעים בצער
החיים? אמר לו, נשבע בשר הקבר, אם
לא בקשותינו על החיים, לא היו עומדים
אפלו חצי יום בעולם, ועבשו התעוררתי
באן, שהיו אומרים לי בכל יום שבמרה
יבא לכאן בני, ולא ידעתי אם בחיים או
במות.

אמר לו רבי יהודה, מה מעשיכם באותו

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָאֵי דְאָמְרוּ, דְּצִלוֹתְהוֹן דְּמִתְיָא,
מְגִינֵן עַל חַיִּי. מְנַלָּן. דְּכַתִּיב, (במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב
וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חַיִּי, תִּרִין נְדָרִין נְדַר קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב. חַד, דְּיִיחֻת עִמִּיה לְמִוּדָר
עִמִּיה בְּגָלוּתָא, וְחַד דְּיִסְקִינִיה מִקְבְּרִיה, לְמַחְמִי
חֲדוּתָא דְּסִייעָתָא קְדִישָׁא דְּדִיירִי עִם בְּנוּחִי, חֲדָא
הוּא דְּכַתִּיב, אָנֹכִי אֵרָד עִמָּךְ מִצְרִימָה אָנֹכִי אֵרָד
עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאָנֹכִי אֵעֲלֶךְ גַּם עָלֶיהָ, כְּמָה דְּאֵתָא
אָמַר (יחזקאל ל"ז) וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי.
וְכַתִּיב (תהלים קכ"ב) שָׁשָׂם עָלוּ שְׁבָטִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר (שמות א') וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו',
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהַהוּא יוֹמָא, אֲתִיְהִיב לִיָּה
רְשׁוּתָא לְשָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם, עַל כֹּל שְׂאֵר עַמּוּיָן.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הַקְּדוּשׁ שְׁדָר עִם בְּנֵי. זְהוּ שְׁכַתוּב (בראשית
מ) אָנֹכִי אֵרָד עִמָּךְ מִצְרִימָה. אָנֹכִי אֵרָד
עִמָּךְ בְּגָלוּת, וְאָנֹכִי אֵעֲלֶךְ גַּם עָלֶיהָ,
כְּמָאֵמַר (יחזקאל לז) וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם
מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי, וְכַתוּב שָׁשָׂם עָלוּ
שְׁבָטִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו'
- אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִתְּנָה

הַמֵּת. וּפְחָדוּ לְדַבֵּר אֶתּוֹ יוֹתֵר, וְלֹא חֲזָרוּ.
אָמַר רַבִּי אֲבָא, זְהוּ שְׁאֲמְרוּ שְׁתַּפְּלוּת
הַמֵּתִים מְגַנּוֹת עַל הַחַיִּים, מִמֵּינֵן לָנוּ?
שְׁכַתוּב וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא רְאָה, שְׁנֵי נְדָרִים
נְדַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב, אַחַד
שְׂיָרֵד עִמּוֹ לְדוֹר עִמּוֹ בְּגָלוּת, וְאַחַד
שְׂיַעֲלֵהוּ מִקְבְּרוֹ לְרְאוּת חֲדוּת הַסִּיּוּעַ

דְּתָנָא, עַד דְּלֹא מִית יוֹסֵף, לָא אֲתִיְהִיב שְׁלֹטְנֵנוּ
 לְשִׁלְטָנָא דְּמִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל, בֵּינֵן דְּמִית יוֹסֵף,
 בְּדִין וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וַיָּקָם: כְּמָאן
 דְּתָהוּ מֵאִיךְ וַקָּם.

(וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ וכו') רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים א') עַד
 שְׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נִרְדֵי נָתַן רִיחוֹ. עַד שְׁהַמֶּלֶךְ:
 דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מ"ד)
 כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְכָתִיב (דְּבָרִים ל"ג) וַיְהִי
 בִּישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבוֹ: בֵּין פְּנֵי הַכְּרוּבִים. נִרְדֵי
 נָתַן רִיחוֹ, דְּנִרְמֵוּ לְאַסְתִּלְקָא מִבִּינֵיהוֹן.

דְּדָבָר אַחֵר, עַד שְׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ, בְּעוֹד דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא תָּהוּ יְהִיב אוֹרֵי תָא לְיִשְׂרָאֵל,
 דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת ל"ד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַל וְגו'. בְּעוֹד דְּתָהוּ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׁכַתוֹב (ישעיה מז) כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל,
 וְכַתוֹב (דְּבָרִים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבוֹ
 – בֵּין פְּנֵי הַכְּרוּבִים. נִרְדֵי נָתַן רִיחוֹ –
 שְׁנִרְמֵוּ לְהַסְתַּלַּק מִבִּינֵיהֶם.

דְּדָבָר אַחֵר עַד שְׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ – בְּעוֹד
 שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תָּהוּ נִתַּן תּוֹרָה
 לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה'
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא
 אָכַל וְגו'. בְּעוֹד שְׁהֵיב כּוֹתֵב תּוֹרָה

רְשׁוֹת לְשָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם עַל כָּל שְׂאֵר
 הָעַמִּים. שְׁשִׁנְיֵנוּ, עַד שְׁלֹא מִת יוֹסֵף, לֹא
 נָתַן שְׁלֹטוֹן לְשִׁלְטוֹן שֶׁל מִצְרַיִם עַל
 יִשְׂרָאֵל. בֵּינֵן שְׁמֵת יוֹסֵף, אִזּוּ וַיָּקָם מֶלֶךְ
 חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם. וַיָּקָם – כְּמִי שְׁהֵיב נִמּוּךְ
 וַקָּם.

(וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ וכו') רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר
 א) עַד שְׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נִרְדֵי נָתַן רִיחוֹ. עַד
 שְׁהַמֶּלֶךְ – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ

כְּתִיב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, שְׂבָקוּ רִיחֵהוֹן טָב, וְאָמְרוּ
אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמַסְבּוֹ, בְּעוֹד דְּהוּה קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא נְחִית עַל טוֹרָא דְסִינַי, לְמִיּוֹב
אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, נְרַדֵּי נָתַן רִיחוֹ, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כ"ד)
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, כָּל אוֹמְרָה וְאוֹמְרָה אֵית לָהּ שֵׁר
לְעִילָא, וְכַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
שְׁלֹטְנוֹתָא לְדִין, אֲנַחֲת לְדִין, וְכַד יְהִיב שְׁלֹטְנוֹתָא
לְהוּיָא שֵׁר, לִית לִיה שְׁלֹטְנוֹתָא, אֶלָּא בְּגִין יִשְׂרָאֵל,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איכה א') הָיוּ צָרִיחַ לְרֹאשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן לְקַבִּיל כָּל שְׂאָר
אוֹמְרִין דְּעֵלְמָא, מַה שְׂאָר עֲמִין אֵינּוֹן
שְׂבָעִים, אוֹף יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן שְׂבָעִים, הָדָא הוּא

לשון הקודש

שֵׁר לְמַעְלָה, וּבְשֹׁנוֹתֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁלִיטָה לְזוּה – מוֹרִיד אֵת זוּה, וּבְשֹׁנוֹתֵין
שְׁלִיטָה לְאוֹתוֹ שֵׁר, אֵינּוֹן לוֹ שְׁלִיטָה אֶלָּא
מִשׁוּם יִשְׂרָאֵל. זְהוּ שְׂכַתוֹב הָיוּ צָרִיחַ
לְרֹאשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל הֵם כְּנָגֵד כָּל
שְׂאָר אַמּוֹת הָעוֹלָם. מַה שְׂאָר הָעַמִּים הֵם

לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיאוּ רִיחָם הַטּוֹב, וְאָמְרוּ
אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמַסְבּוֹ – בְּעוֹד
שְׁהִיָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עַל הַר
סִינַי לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נְרַדֵּי נָתַן רִיחוֹ
– שְׂכַתוֹב נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, לְכָל אַמָּה וְאַמָּה יִשׁ

דְּכַתִּיב, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַפְּאֵה
מִצְרֵימָה שְׁבָעִים. וּמֵאֵן דְּשָׁלִיט עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאִילוּ
שָׁלִיט עַל כָּל עַלְמָא.

רַבִּי אַבְא אָמַר מֵהֶכָּא, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וְגו', הָא שְׁבָעָה. וְכָל דְּרָגָא (נ"א סְלָקָא) לַעֲשָׂרָה,
הָא שְׁבָעִים. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ
עַל מִצְרַיִם.

אָמַר רַב הוּנָא, אֲמַאי אֲשֶׁתַּעֲבִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל
הָאוּמִין, בְּגִין דִּישְׁתַּאֲר בְּהוֹן עַלְמָא,
דְּאֵינוּן לְקַבִּיל כָּל עַלְמָא, וּכְתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם
הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּמַה הוּא חַד,
אוֹף יִשְׂרָאֵל חַד, דְּכַתִּיב, (שמואל ב', ז') גֹּי אֶחָד
בְּאָרְץ. מַה שְׁמִיָּה חַד, וּנְתַפְּרֵשׁ בְּשַׁבְּעִין, אוֹף
יִשְׂרָאֵל חַד, וּנְתַפְּרֵשׁ בְּשַׁבְּעִין.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

אָמַר רַב הוּנָא, לָמָּה הִשְׁתַּעֲבִדוּ יִשְׂרָאֵל
בְּכָל הָאֻמוֹת? בְּשִׁבִיל שִׁישְׁאָר בְּהֵם
הָעוֹלָם, שְׁהֵם כְּנָגֵד כָּל הָעוֹלָם, וּכְתוּב
(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ
אֶחָד. וּמַה הוּא אֶחָד – אֵף יִשְׂרָאֵל אֶחָד,
שְׁכַתוּב (שמואל ב' ז') גֹּי אֶחָד בְּאָרְץ. מַה
שְׁמוֹ אֶחָד וּנְפָרַד בְּשַׁבְּעִים – אֵף יִשְׂרָאֵל
אֶחָד וּנְפָרַד בְּשַׁבְּעִים.

שְׁבָעִים – אֵף יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁבָעִים. וְהוּ
שְׁכַתוּב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַפְּאֵה
מִצְרֵימָה שְׁבָעִים. וּמִי שְׁשׁוּלְט עַל
יִשְׂרָאֵל, כְּאִילוּ שׁוּלְט עַל כָּל הָעוֹלָם.
רַבִּי אַבְא אָמַר מִכְּאֵן, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וְגו' – הָרִי שְׁבָעָה. וְכָל דְּרָגָה (עוֹלָה)
לַעֲשָׂרָה – הָרִי שְׁבָעִים. מַה כְּתוּב אַחֲרֵיו?
וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם.